

Ese de d'oue ori in septemana:
Joi-a si Dominec'a.

Pretulu de prenumeratiune:

pre anu intregu . . . 6 fl. v. a.
diuimate de anu . . . 3 fl. v. a.
" patrariu de anu . . . 1 fl. 50 cr.

Pentru Romani'a si strainetate:

pre anu intregu . . . 9 fl. v. a.
" diuimate de anu . . . 4 fl. 50 cr.

LUMINA.

Corespondintiele si banii de prenumeratiune se se adreseze de dreptulu: Redactiunei „Lumina” in Aradu, cancelari'a episcopesca.

Pentru publicatiunile de trei ori ce contienu cam 150 de cuvinte (spatiu de 20 sime garmond) tacs'a e 3 fl.; pana la 220 de cuvinte 4 fl. era mai sus 5 fl., intielegandu-se intr' aceste sume si timbrulu. — Pretulu publicatiuniloru se se antiepe

Fóia bisericesca, scolastica, literaria si economica.

Organu oficiale alu eparchiei romane gr. or. aradane.

PARTE OFICIALA.

1005. B.
1873.

Cu teologii absoluti se voru tiené esame de calificatiune in 26. iuliu a. c. vechiu.

Despre ce Domnii membri ai comisiunei esaminatorie precum si respectivii teologi absoluti spre scire si acomodare prin acést'a sunt avisati.

Aradu, 11. Iuliu 1873.

Ioanu Moldovanu,
secretariu consistorialu.

PARTE NEOFICIALA.

Aradu, 10²². Iuliu 1873.

Deplinirea scaunului vacantu metropolitanu preocupa astadi spiritele romaniloru gr. res. din Ungari'a si Ardealu mai multu decátu ori care alta cestiune.

Ea este cestiunea nóstra bisericesca nationala, incintele gravu alu ingrigirei generale, ce vedemu manifestandu-se in cercuri private si prin diare.

Ingrigirea e generala si mare: càci dela norocós'a resolvire a cestiunei depinde progresulu abia restauratei nóstre metropolii romane.

Noi posibilitatea resolvirei o facemu pendinte dela tactulu alegetoriloru si dela persón'a alegendului individu; deca aceste d'oue mominte nu voru fi desconsiderate, progresulu metropoliei nóstre va fi ca si a publicului caletoriu, candu pe sine nici o stavila nu se afla ér' in masin'a trasureloru ocupa locu unu conducetoriu intieptu.

Nemuritoriulu parinte Metropolitu Andreiu prin statutulu organicu a neteditu calea pe care Congresulu are se proceda la actulu alegerii, ér' in privinti'a calificatiunei alegendului Metropolitu nou vorbescu destulu de evidentu canónele. Este de prisosu dara, ca se ne ocupamu in detaiu cu procedur'a ce o preserie statutulu nostru la casulu alegerii de metropolita, dar' si mai de prisosu a reproduce registrulu preamultiloru candidati din cleru si mirani, care a degeneratu pana la ridiculositati.

E de prisosu, pentru-cà avemu credintia in zelu si interesarea Dloru deputati congresuali, cari dupa statutu voru sci cum se aléga, ér' santulu sinodu archierescu dupa canóne va sci pre cine se intarésca de fiitoriu succesoru lui Siagun'a.

Ori-cátu de bine se fie asiediate sinele, trasur'a usioru póte potigni in lips'a precautiunei facia de stavilele ce le punu acei ómeni cari sunt sclavi pasiunelor de a oprí conductulu macaru si cu periclitarea aloru sute si mii, numai voi'a loru se se intemple.

Avemu autonomia si constitutiune dupa modelulu genuinu alu bisericeii crestine; dar' dupa o esperintia de trei ani trebue se marturisimu, cà viéti'a nóstra parlamen-

taria nu e scutita de influintiele eterogene si contrari adeveratului crestinismu. Mai la tóte sínódele nóstre bisericesci vedemu aceste influentie cercandu noroculu de a isbuti câte cu o cestiune de oportunitate. De aci deducemu noi tristulu adeveru, cà desi avemu lege in statutulu organicu obligatoria pentru intrég'a metropolia romana: totusi d. e. reconstituirea consistóriiloru nu a decursu in uniformitate la tóte trele eparchiele nóstre.

Responsabilitatea apoi pentru urmarile acestoru casuri de oportunitate nu cade pe individulu influentiatoriu ci pe insasi corporatiunea in a carei nume se aduce conclusulu.

Sinodulu dela Calcedonu*) tienutu sub Teofilu din Alesandri'a, a enunciatu sentintia de esilare asupra Santulu Crisostomu, a carui cuventu de despartire lu produseramu in nrulu precedinte. Acestu sinodu are dara responsabilitatea naintea lui Ddieu si a omenimei pentru osanditoriulu conclusu, desi bine se scie cà elu a fostu numai instrumentu alu viclenei imperatese Eudoxi'a si a imperatului Arcadiu cari nu potéu suferi pre santulu parinte, càci acést'a iubea disciplin'a, aperi moralulu si sbiciué peccatele fara nici o reserva.

Dupa telegramulu ce-lu primiramu astadi din Sibiu: Convocarea congresului electivu e decisa pe 26. Augustu vechiu a. c.

Precumu se scie, mandatulu Dloru deputati congresuali de trei ani in a. c. espira si convocarea noului congresu are se urmeze pre 1/13. octovre; DD. deputati veterani dara—precum credemu dupa scurtulu terminu de alegere—voru avé norocirea de a partecipá atátu la alegerea câtu si la installarea noului metropolitu.

Necasurele nóstre cu fratii serbi.

Representatiunea Ilustritatei Sale preasantitului Domnu Episcopu alu nóstru *Procopiu Ivacicovicu*, ca a presiedintelui Delegatiunei nóstre congresuale in caus'a despartirei ierarchice ce se publicà in Nr. 29. alu *Luminei*, — avù acelu resultatu cà inaltulu Ministeriu reg. ung. de cultu si de instructiune publica prin intimatulu din 20. Iuniu a. c. Nr 16,175 emisu catra *Administratorulu patriarchatului serbescu de Carloveti*, a trasu la responsabilitate pre respectivele comisiuni ale Delegatiunei congresuale serbe „provocandu-le seriosu: ca se se justifice despre neesirea in respectivele comune mestecate, prin care impedece efectuarea despartirei ierarchice a romaniloru.

Cumcà acést'a Representatiune a avutu efeptulu doritu dovedesce impregiurarea: cà comisiunile delegatiunali serbe acum'a d'odata navalescu pe comisiunile nóstre, defigu pe intrecute terminele de pertractare si provóca cu intetire ca se se continue pertractarile de despartire ierarchica — pretutindene unde nu s'au incercatu pana acum'a!

*) Nu celu ecumenicu tienutu sub presiedinti'a In. Anatoliu patriarchulu Constantinopolci. Red.

Frații coreligionari serbi, — vedindu acum'a: că prin traganari nu potu suprima dorintiele romanilor: tientescu la alte apucaturi mai drastice, spre a se sustiene si mai departe ca domni si stepani asupr'a romanilor supusi Ierarchiei serbe, terorisendu pe ai nostri cu *rigorea intolerantiei religioasre* accentuata in comentariulu, ce lu facu redactorele acestei foi la memorat'a representatiune a Presantiei Sale bunului parinte Episcopu diecesanu alu nostru atatu de insufletitu si interesatu de caus'a despartirei nostre ierarchice.

Doveda eclatanta despre acesta *intolerantia a fratiloru serbi*, facia de romanii nostri asupriti, din comunele mestecate ni dau desfasurarile cuprinse in protocolulu comissionalu ce lu publicamu aci, recomandandulu in deosebit'a atentiune binevoitoria a stimabililoru cetitori ai nostri, cu atatu mai vertosu: caci acestu protocolu, este asiderea *tabloulu* ce cuprinde in sine spresiunea si manifestatiunea fidela de intolerantie neloiali, a fratiloru serbi facia de noi si de sant'a cauza a nostra!

PROTOCOLU

luatu in $\frac{25. \text{ Iuniu}}{7. \text{ Iuliu}}$ 1873. la comunitatea bisericesca mestecata serbo-romana din opidulu Ciacov'a in Comitatu Temisiului, cu privire la completarea actului de impacatiune, ce s'a fostu incheiatu in $\frac{1}{13}$. si $\frac{2}{14}$. Noemvre 1872. in caus'a despartirei ierarchice a credintiosiloru romani de catra coreligionarii serbi,

fiindu de facia:

Din partea delegatiuniloru congresuale

Comisiunea serba:

Vasilie Tabakovics, protopresviterulu *Temisiorii*, ca conducatoriu.

Comisiunea romana:
Andrieu Papp, protosincelu din *Aradu*, ca conducatoriu.

Ioanu Petrovics, advocatu din *Temisior'a*, ca membru.

Petru Petroviciu, asesoru-referinte consistorialu din *Aradu*, ca membru.

Din partea concernintelor Consistorie ca Representanti:

alu *Temisiorii*,

alu *Caransebesului*,

Petar Stojadinovics, parochu din *Ovseniti'a*.

Alesandru Popovits, administratoru proteralu.

Din partea auctoritatii politice:

Ladányi Lajos, subpretore.

Nr. 1.

Fiindu poporulu de ambele nationalitati adunatu la scola, i se descoperi scopulu venirei comisiuniloru, — inse la dorinti'a coreligionariloru serbi — adunarea mersa in sant'a biserica, unde prin ambii conducatori comissionali, i s'a cetitu si splicatu mai inteiu hartia Delegatiunei congresuale romane de datulu *Aradu*, 28. Aprile a. c. Nr. 172. del. apoi si cea a Delegatiunei congresuale serbe de datulu *Carlovetiu* in $\frac{1}{21}$. Iuniu 1873. Nr. M. 66, 161, si 303. precum si ordinatiunea Consistoriului diecesanu alu *Temisiorii* din 13. Iuniu a. c. Nr. 185. in intielesulu caror'a s'a dispusu completarea actului de impacatiune incheiatu intre ambele parti si provocatu mai susu, — cu acea apriatu observare din partea serbiloru: cumea partea meritorea a actului de impacatiune, in privinti'a impartirei averii bisericesci comune, si anume cele espuse in punctulu 4. alu protocolulu primu, — se se sustiena nealterate; inse sunt de a se suplini numai unele scaderi respective forme dificultate, si a nume:

a) Numerulu sufletelor de ambele nationalitati;

b) ascurarea oblegamentulu de desdaunare a serbiloru prin estradarea obligatiunei formale;

c) subscrierea actului completatu de impacatiune, — prin toti barbatii de incedere;

d) publicarea rezultatulu pertractarii, adeca a actului de impacatiune, si primirea acesteia de catra toti, seu celu pueinu prin majoritatea crestiniiloru. —

Credintiosii de facia romani, in numeru cu multu mai micu facia de numerulu coreligionariloru serbi, dechiaru: ca s'au presantatu in urm'a premersei incunoscentiari atatu prin antisti'a opidana, dupa publicarea usuata cu dob'a, catu si prin dispus'a inscintiare de catra invetiatoriulu localu romanu *Nicolau Nicolaeviciu* cu mormentariulu; dintre fostii barbati de incedere de la prim'a impacatiune sunt presinti optu insi, — aflandu-se afara de acestia si mai alti credintiosii romani de facia. —

Ambele parti dechiaru: a fi priceputu cele desfasurate mai susu, — si asia premergendu aceste, adunarea merge er in localitatea scolei si dupa o contielegere reciproca: actulu primei impacatiuni incheiate la $\frac{1}{13}$ si $\frac{2}{14}$ Noemvre 1872. se competeza in urmatoriulu modu si a nume:

Nr. 2.

Cu privire la constatarea numerulu sufletelor, —

Nu s'a tienutu contu de dispusetiunile prescise in punctulu II, respective IX, din *Invoiela* normativa carlovitiana, pentru-ca desi dupa conscriptiunea poporulu din anulu 1864, atunci se aflau 1140 serbi
si 1122 romani

de totu unu numeru de . . . 2262 suflete credintiosii de ambele nationalitati, — totusi la ocaziunea primei pertractarii, avendu ambele parti in vedere: cumca acea conscriptiune respective numerulu sufletelor de atunci, prin scadiementu si acrescamentu s'a stramutatu, era compunerea unei conscrieri noue a sufletelor ar' fi fostu incopciata cu mari greotati, — s'au intielesu intre sine: ca pentru acesta impacatiune, se nu se iee de basa nici unu numeru anumitu de suflete, — privindu-se credintiosii de ambele nationalitati deplinu indreptatiti, a face si incheia impacatiunea fratieasca, si fara de observarea acestei formalitati. —

Nr. 3.

Cu privire la obligamentulu de desdaunare din partea serbiloru amintita in protocolulu de facia la punctulu 1, lit. b) si cuprinsa in protocolulu de impacatiune a primei comisiuni sub Nr. 4. punctulu 6, — partea serba dechiaru: cumca —

Acesta formalitate desi prescisa ca o conditiune in punctulu XIII. din *Invoiela* normativa, din acelu motivu nu s'a observatu: fiindu-ca partea romana ca unica indreptatita d'a pacta, s'a indestulitu numai cu deoblegamentulu partii serbe espusu protocolarminte in Nr. 4. punct. 6; fiindu-ca inse acum'a se pretinde si obligatiunea formale: acest'a din parte'a comunei bisericesci serbe indata se si estradaza, si se predã comunei bisericesci romano.

Nr. 4.

Cu privire la dificultatea pentru nesubscrierea actului de impacatiune, prin toti barbatii de incedere, —

Din partea romaniloru se areta: ca dintre cei 12 barbati de incedere, — 4. insi s'au indepartatu de la pertractare si a nume: *Ioanu Itvanu*, *Nicolae Mustetiu*, *Mitru Uzoniu* si *Mihaiu Jivanu*, carii dechiaru pe facia: ca vedindu cum o se se incheie impacatiunea spre nemultiemirea si fara de scirea si convoirea maioritatii poporulu, n'au voitu se remana pan' la sversitu ci s'au indepartatu. —

Nr. 5.

Cu privire la dificultatea, despre nesubscrierea actului de impacatiune si despre lips'a clausulei, ca aceia impacatiune s'a primitu de catra maioritatea romaniloru. —

Barbatii de incedere serbi toti presinti, si cu ceia-lati multi de facia er serbi, la acesta dificultate din partea Delegatiunei congresuale romane, reflecteza categoricu si resolutu: cumca actulu de impacatiune, s'a cetitu si splicatu din punctu in punctu, adeca in totu cuprinsulu seu tuturor credintiosiloru ce erau presinti; acest'a se dovedesce prin subscrierea barbatiloru de incedere a ambelor parti, ale ambelor comisiuni delegationale si a esmisulu auctoritatii politice. —

Poporulu au fostu adunatu si la actulu publicarii, carele au manifestatu prin semne de viua bucuria primirea impacatiunei; dar' cumca credintiosii romani au consimtitu cu impacatiunea si ca au primit'o, este doveda si aceea: ca indata dupa acelu actu, si a nume in $\frac{3}{15}$ Decemvre 1872. adeca la o luna de dile, romanii, basati pe concessiunea serbiloru din punctulu 9. Nr. 4. alu protocolulu, cerendu, midilocindu si capatendu-si preotu propriu romanu: au tienutu si efectuitu in biserica „constituirea formale a comunei bisericesci parochiale nouformate de sine statatoria,” asistendu la acelu actu solemnu concernintele protopresviteru romanu, si la care ocaziune de sine se intielege: ca nu numai barbatii de

incredere si ceia ce au fostu de facia la actulu de impacatiune ci unu numeru mare de poporu romanu au luat parte, caruia prin protopresviteru i s'a desfasuratu si prin urmare ér' de nou i s'a publicatu: cà comun'a nouformata bisericesca romana, numai pe bas'a actului de impacatiune se constituie. —

Altcum serbii observa: cà formalitatii de sub intrebare s'a satisfacutu tocmai prin punerea clausulei la incheierea protocolului, unde apriatu e disu: „*Dupa ce protocolulu acest'a s'a scrisu de amendoue partile;*“ inse din tôte aceste esceptiuni si dificultati se vede a fi numai o intriga tiesuta de catra unii malcontenti; deci ei serbii sustienu impacatiunea si romanu constanti la cele ce condusi de iubire fratiésca au incheiatu odata cu coreligionarii romani, si se róga: ca maritele Delegatiuni congressuale prin de aceste minutiositati de forme neesentiale se nu impedece si alte-reze esecutarea unui actu de impacatiune fratiésca, incheiata intr'o cestiune atátu de delicata si momentosa a careia impede-care e calificata numai de a stirni si cáusa inversunari si certe intre confratii coreligionari a unei si aceleiasi biserici dreptumari-tórie, — carii dejá impacandu-se sunt despartiti!

La aceste dechiaratiuni si reflexiuni, invetiatoriului Nicolae Nicolaeviciu cu ceialalti barbati de incredere presinti dau urma-tóriele deslucuri:

Cu adevratu, cà in $\frac{3}{13}$ Decemvre 1872. dlu administratoru protopresviteralu a conchiamatu si totu in aceiasi diua a si tie-nutu asia numitulu sinodu parochialu, fara ca inse se fie premersu publicarea baremu cu 8 dile mai nainte, càci déca se publicá si po-porulu scié cà despre ce e vórba, — adeca spre ce scopu se con-vóca adunarea, — atunci romanii nu se infacisiéu, — buna óra cum nu s'au infacisiatu nici acum'a — audindu: cà impacatiunea cu serbii are se remana cum s'a facutu si numai unele forme se voru intregi. —

Tocmai in momentul candu serbii contradiceu si demin-tiéu afirmatiunile invetiatoriului Nicolaeviciu si a loru câtiva mem-bri romani, — se infacisiéza unu numeru mai mare de credinti-osi romani, — la $10 \frac{1}{2}$ de óre sér'a, carii venindu de la lucrul campului, si intielegendu despre lucrarea si pertractarea comis-siuniloru ceru: ca se li se faca cunoscutu rezultatulu pertractarii de astadi.

Publicandu si splicandu-li-se celoru presinti, adeca celoru mai tardiu infacisiati si subscrisi in alaturat'a cola sub $\frac{1}{7}$ mai anteiu protocolulu luat la $\frac{1}{13}$ si $\frac{2}{14}$ Novembre 1872. apoi con-clusulu Delegatiunei nóstre congressuale, — dinsi in contradice-re cu dechiaratiunile serbiloru, dechiará: cumcá

1. La actulu primei impacatiuni maiortatea poporului roma-nu n'a luat parte, ci numai câtiv'a locuitori carii ei de ei s'au alesu ca barbati de incredere, — cu scopu numai ca sè se intie-léga cu barbati de incredere serbi despre punctele de impacati-une, — ér nici de câtu se si incheie aceia impacatiune. —

2. Impacatiunea facuta si incheiata prin cei optu insi barba-ti de incredere indemnati si persvadati de comisiunea delegatio-nala romana si prin intrevenirea emisului autoritatii politice nu o recunosc de valida, càci s'a facutu fara de scirea si spre sca-derea poporului romanu.

3. Dovéda despre acést'a este tocmai protestulu ce l'au insinuat adunarea romaniloru din $\frac{3}{25}$ Decemvre 1872. la care se provóca serbii ca dreptu argumentu: la acea adunare maiori-tatea romaniloru n'a voitu nimicu se scie nici de preotu nici de formarea si constituirea comunei bisericesci; — atunci si-a espri-matu nemultiemirea cu actulu impacatiunei, din care indomnu a si decisu insinuarea protestului la Delegatiunea congressuala roma-na, ce au si facutu atátu in scrisu câtu si pe cale telegrafica. —

4. Maiortatea credintiosiloru romani doresce ca serbii se intre in nóue negotieri, sè se faca conscrierea poporului si pretiuirea averii, si aceste doue base principali sè se iee in drépta conside-ratiune la impartirea averii comune bisericesci, parochiale, si sco-larie — miscatórie si nemiscatorie; — altu cum credinciosii ro-mani peste 40 la numeru in numele maiortatii dechiará unanimu si resolutu: cà actulu de impacatiune incheiatu la $\frac{1}{13}$ si $\frac{2}{14}$ Noemvre 1872 in modulu mai susu espusu, nu-lu prinescu, ci remanu pe langa protestele insinuate pentru nulificarea acelei impacatiuni. —

Cu acést'a cetindu-se protocolulu de facia si findu sè se sub-scrie de catra ambele parti, coreligionarii serbi indignati de de-chiaratiunile romaniloru, dechiará in numele tuturor serbiloru: cà espusetiunile romaniloru nu sunt adeverate, prin urmare ei serbii la propunerea barbatului de incredere Petar Gyurics, des-copere inaintea comisiunei delegatiunale romane: cà repasiescu cu totulu de la ori ce impacatiune revocandu si cea incheiata la $\frac{1}{13}$ si $\frac{2}{14}$ Novembre 1872. si dechiarand'o far' de nici o va-lóre. —

Fiindu apoi sè se subscrie protocolulu de fatia prin comis-siunile delegationali, fratii coreligionari serbi refusa subscrierea si provocandu si pre membrii comisiunei delegatiunale serbe, ca se nu subscrie protocolulu, acestia asisderea rafusa, si intre sgo-motu toti se indepartéza cu espres'a insinuare: cà nu voescu mai multu se scie nimicu de acésta cauza. —

Ciacov'a, in $\frac{25. Iunie}{7 Iuliu}$ 1873 la $12 \frac{1}{2}$ ore nóptea,

Andrei Papp, m. p.
Protosincelu.

Conducatoriulu comisiunei.

Alesandru Popoviciu, m. p.
adm. protopresbit.

Petru Petroviciu, m. p.

Asesoru referinte la consistoriulu din Aradu ca membrulu comisiunei delegatiunale romane.

Va se dica: fratii coreligionari serbi din Ciacov'a se aretara atátu de intoleranti, incátu numai argumintele lo-ru pretindéu sè se iee la protocolu; éra pe ale romaniloru le desconsiderara, si refusara d'a subscria proto-co-lulu numai din cauza: cà romanii inca cutediara a-si dá justele sale reflexiuni.

Aceste sunt metechnele fratiloru serbi prin care tin-du a impedeá realisarea despartirei romaniloru de catra Ierarchi'a serba.

Petru Petroviciu

Apelu

Catra toti stuparii din patria si strainetate, si catra toti amicii stuparitului.

Dupa ce conducatorii Reuniunei generale de stuparitu din austro-germani'a dela ultim'a siedintia din Septembrie 1872 in Salisburgi'a tienuta, pe langa tôte nesuintiele nu au potutu esoperá, ca la espusetiunea generala din Vien'a sà se primésca al-bine vii; in siedinti'a reuniunei din 8. Maiu au decisu, ca inca sub durat'a espusetiunei generale din Vien'a sà se convóce o es-pusetiune separata pentru stuparitu.

Necesitatea unei astu-feliu de espusetiuni o va semti fie-care stupariu, cu atátu mai vertosu, cà-ci Escelentia sa Directorulu espusetiunei generale nu si-a tienutu cuventulu din programulu seu specialu (Nr 39 pag. 4.) unde dice: „*Espusetiunea animale-loru este o parte din cele mai insemnate a espositiunei economice etc.*“

Espusetiunea stuparitului se va tiené dela 1. Iuliu pana in 15 septemvre 1873, in pompos'a gradina scolara din Simering, langa Vien'a, unu locu fôrte acomodat parte pentruá acolo se afla edificatu si unu pavilonu admirabilu dupa constructiunea mai nó-ua si impoporatu cu albine, parte pentru-cà e in legatura cu ca-lea ferata de cai si aprópe de Prater, unde este epusetiunea ge-nerala.

In localitatea scólei sunt 2 salóne grandióse, unulu pentru siedintie, si altulu pentru museulu stuparitului.

Conducatorii reuniunei albinariei se adresédia prin acestu apelu catra toti stuparii si amicii apiculturiei din tôte tierile si tienuturile si i provóca cu tóta onórea a se aduná si a tramite obiepte si albine vii in numeru câtu de insemnatu, pentru care nici o tapsa de espusetiune nu se va solvi.

Obieptele de espusetiune sunt a se tramite francate comi-siunei dela espusetiunea apiculturiei in Simering langa Vien'a in localitatea scólei (An die Wienen Ansteltungskommission im neuen gemeinde Schulhause zu Simmering nächst Wien.)

Si findu-cà prin juri internationale din partea Escelentiei Sale Dlui-Directorulu alu espusetiunei generale ni s'a negatu pre-miele menite pentru espusetiune (si asia nnumai de bronce) comi-siunea s'a pre'ngrigitu pentru castigarea premiiloru de statu si private, pre sém'a stupariloru espusetori.

Obieptele espuse, care nu se voru vinde séu nu voru fi de vindiare, se voru retransmisa de-locu dupa impartirea premiiloru.

Taps'a biletelor de intrare s'a redusu numai la 20 cr. ér' pentru espusetori gratuita.

Dorimu ca toti stuparii sè ajunga si se petróca in pace la espusetiunea nóstra.

Hitzing in Maiu 1873.

cu tóta devotiunca:

Dr. Vincentiu Heller,

presiedintele conducatoriulu alu espusetiunei de apicul-tura din Vien'a.

Subscrisulu cugetu a face bunu servitiu stupariloru romani aducandu-lu la cunoscintia apelulu presiedintelui de mai susu (produsu in Nr. 10. in *Bienenzeitung*.) Cercetarea acestei espusetiuni este pentru noi romanii de mare necesitate, de-ora-ce la noi stuparitul este inca si astadi pre primitiv, si ar fi de doritu, ca in câtu se pôte se convenimu mai multi romani acolo, ca se ne potemu castigá esperintiele debuintiöse. Eu voiu întreprinde catoru'a la espusetiunea amintita cam in 25 Iuliu st. n. si voiu locui 10 zile la profesorulu de apicultura Karolu Gatter in Vien'a, cerculu VI. Gumpendorf, Mancheti gasse Nr 14.

Aliosiu in 29 Iuniu 1873.

Vincentiu Schelegianu

parochu gr. or. si asesoru const. membru onorariu alu reuniunei de apicultura din Silesia-borussian.

Chisineu, 12. Iuniu 1873.

Onorata Redactiune!

Astadi tienti aicea siedintia comitetulu si sinodulu protopresviteralu; dupa finirea caror'a se inaugura: „*Reuniunea preotiloru romani gr. or. din protopresviteratulu Chisineului.*“ Despre tote aceste vinu a vi reportá pe scurtu:

Comitetulu avu spre desbatere numai unu obiectu si anume: Reportulu comisiunei de trei, emise pentru revidierea socotiloru episcopiei protopresviterale, care desbatere fu forte scurta, caci reportandu comisiunea; cumca lipsescu nescari documinte dela socoti si prin urmare se afla dificultati, — desi nu insemnate, — dara totusi dubiose; propune comitetulu ca se se predee episcopiei spre ale rectificá si provede cu documintele recerute; si aceta propunere primindu-se din partea comitetulu: siedinti'a se redica.

Dupa siedinti'a comitetulu, urma imediatu siedinti'a sinodulu, — fiindu mai toti membrii de facia; — inse lipsindu notariulu se alea de notariu ad hoc: Dnulu *Iustinu Popoviciu* din Giul'a,

Obiectulu sinodulu a fostu substernerea Reportulu presidialu despre activitatea *scamului protopopescu, comitetulu si sinodulu* din anulu espiratu 1872; precum si reportele inspectoriloru de scole.

Peste reportulu presidialu se trecu cam iute, de órace sinodulu numai in unu singuru punctu s'a acatiatu si anume in o admonitiune facuta din partea Consistoriulu comitetulu protopresviteralu si mai virtosu presiedintelui si notariulu pentru ca a luatu la protocolu respective a permis a desbate unu obiectu, peste care acum'a a fostu dispusu Consistoriulu; si in unu stilu ne usuatu de subalternu contra superioru, a hotaritu ca dispusetiunea consistoriala se se respinga si consistoriulu se se roge ca se nu se amestece in afacerile ce cadu in suera comitetulu. Acum'a fiindu ca din partea Consistoriulu a venitu o admonitiune corespunditoare decisului comitetulu de anu; au luatu sinodulu la desbatere de nou caus'a, si cu privire la §. 63 in combinatiune cu §. 23 a Statutulu organicu, s'a observatu ca si V. Consistoriu a desconsideratu dreptulu a loru doue foruri, a comitetulu parochialu si a comitetulu protopresviteralu: — inse ca foru mai inaltu la casu urgente a fostu indreptatitu la asemeni dispusetiuni, ca se nu se periclizeze caus'a; dara pe langa tote aceste s'a propusu din partea unoru membri ca se se roge V. Consistoriu, ca la alte ocaziuni se fie cu privire la §§ susu citati si unele cause ce privescu pe comitetulu parochialu si celu protopresviteralu ca si pe forulu 1 si 2 se le transpue acolo pe langa tote, ca dupa usulu de pana aci, plansorea seu acus'a mergé d'a dreptulu la V. Consistoriu. Inse aceste propuneri nu s'a primitu la protocolu ci simpliciter: admonitiunea s'a luatu spre sciinta. *) A venitu apoi la ordine reporturile inspectoriloru scolari, despre care amu de a aminti, numai forte pre scurtu, ca pe langa altele desluciri nu prea multu imbucuratoare, s'a referatu din partea inspectorulu din Siepresiu M. Sturza si o scire imbucuratoare despre doi invetiatori din inspectoratulu seu si anume, *Ioanu Pinteru* din Vadasu si *Ioanu Voluntiru* din Siomoschesiu; cari corespundendu pe deplinu misiunei loru facu progresu forte imbucuratoare; asemeni si inspectorulu din Siclau *Zedelsianu* a laudatu multu progresulu ce l'au aretatu invetiatoriulu *Savonescu* din Socodoru, cu ocaziunea depunerii esamenulu de érna.

Cu aceste reporturi fiindu-se siedinti'a sinodulu; preotimea s'au constituita in o conferintia, pentru de a mai luá o data la desbatere proeptulu de statute elaboratu inca anu prin o comisiune de trei, care proeptu a fostu tiparitu inainte cu trei luni si impartitu spre studiare pe la toti preotii; care proeptu aflandu-se destulu de completu, — dupa ce unii si-au facutu pucine reflexi-

*) Forte intieptu! Consistoriulu ca foru superioare e indreptatitu a dá astfelu de lectiune, inse nu vice versa. Acolo e sinodulu eparcialu caruia e respundietoriu si Consistoriulu.

uni la unele cuvinte, pre care voiéu ale inlocui cu altele, — ce inse neprimindu-se: s'a acceptatu si aprobatu cu unanimitate testulu originalu a proieptulu.

Dupa aprobarea statutelor s'a procesu (in intielesulu statutoru) la alegerea oficialiloru si s'au alesu cu unanimitate de: presiedinte Dnulu protopopu *Petru Chirilescu*, de v. presiedinte Dnulu *Joane Cornea*, de notari: *Mihaiu Sturz'a* si *Mihaiu Leucuti'a*; de casariu Dnulu *Moise Bocsianu*; si controloru; *Constantinu Popoviciu*. In intielesulu §. 32 a statutelor, s'a alesu si o comisiune de 10 membri pentru manipularea baniloru fundatiunei. Si cu acést'a „*Reuniunea*“ s'a constituitu definitivu.

Scopulu acestei Reuniuni este mare, inse pe langa puterea aloru 50 de intieleginti, toti legati intre sine de acele-si interese, toti intruniti intre sine de a ajunge la acea-si tienta, care facu scopulu celu mare: scopulu devine forte usioru realizabilu; si nu pôte fi nici o pedeca asia puternica, care se contr'a stee inaintea aloru 50 de capitani, cari dispunu de o armata de 60,000 de suflete, si cari sunt intruniti nu prin legi militare, nici prin fortia, ci prin concordia: si cari sunt angajati la lupta nu pentru gloria imperatésca, nici pentru medalii de auru, ci pentru eluptarea drepturiloru divine, ce din dia in dia devinu profonate prin ómenii desmoralizati.

Concordia care este puterea la ori-ce intrunire, speramu ca va intruni si preotimea nostra, si fiindu lupt'a ei pentru dreptate, egalitate si cu unu cuventu pentru principulu credintei crestinesci, care nu este alta decâtu voi'a lui Ddieu, dela care speramu totu ajutoriulu si binele, si pre carele si rugamu ca se-si întorca faci'a sa si contra credintiosii romani si conducatoriiloru adevirati, si se ajute ca si aceta întreprindere sub nume de „*Reuniune*“ se fia încoronata de unu sucessu favoritoriu, spre infflorirea bisericej, natiunei si a membriloru ei. Aminu.

Unulu din lunca.

Reverendissime

Domnule Redactore!

Cu privire la post'a redactiunei din nrulu trecut, Te rogu se binevoiesci a luá notitia ca pentru timpulu, pre cátu am fostu redactore, bucurosu primescu respunsabilitatea facia cu veri ce materia, deci nu are de cátu se mi se adreseze mie.

Georgiu Popa.

VARIETATI.

Aici in Orasiulu Aradu se intempla pe di câte 30—35 casuri de colera; acést'a fatalitate intempina mai virtosu clas'a de josu a poporulu si pre cei ce din indepartare vinu in partile aceste la secerisiu spre a-si castigá pana de tote dilele.

* Proprietarii moriloru de abure — pe cum am auditu dela ómeni competinti — au profitatu multu de fómetea din a. c. ca-ci si-au vendutu tota ferin'a cea stricata si mucedita; au patit'o inse la Aradulu nou, unde s'a inceputu investigatiune criminala contr'a loru.

Concursu.

3-3

Pentru ocuparea postulu de invetiatoriu la scól'a confesionala gr. or: romana in Comun'a Micalaca dieces'a si inspectoratulu Aradulu cu care suntu împreunate urmatóarele emoluminte anuale: 220 fl v. a. in bani gata din cass'a speseloru Comunale totu de una pe patrariu de anu nainte, 1/4 sesiune pamentu aratoriu. 12 orgii lemne de focu, din care este a se incaldi si scól'a, cartiru liberu pomposu cu intravilanu de 1/2 jugeru si venituri stolarie dela ingropatiuni si altele.

Doritorii de a ocupá acestu postu suntu avisati asi trimite recursele loru de a dreptulu presidialu Comitetulu parochialu pana in 19/31. Augustu. a: c: candu diminétia la 9 óre se va tienie si alegerea, — provideute su testimoniu despre absolvirea cursuriloru pedagogice si de calificatiune cu calculu bunu, atestatu de moralitate si testimoniu despre absolvirea de celu pucinu 4 clase gimnasiale; inse cei ce vor puté documentá, ca suntu binemeritati pe terenulu invetiamentulu voru fi preferiti chiaru desi vor avé numai 2 clase gimnasiale. — Concurrentii si pana atuncia se invita pentru desteritate in cantarile rituale, a se presentá intr'o di de Dumineca seu serbatóra in persóna la st: Biserica:

Micalac'a 1/13 Iuliu 1873.

Comitetulu parochiale, cu scirea si invoirea mea:

Ioane Popoviciu Deseanu
Inspect. scol. cerc.